
Henryków, st. 15, gm. Ziębice, woj. dolnośląskie

Informator Archeologiczny : badania 34, 5-6

2000

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

EPOKA KAMIENIA

Paleolit

BIAŁA DOLNA, st. 3,
gm. Kłobuck, woj. śląskie,
AZP 85-48/9

- obozowisko z okresu paleolitu schyłkowego

Sondażowe badania wykopaliskowe na przebiegu autostrady A1, przeprowadzone w okresie 17,20 do 22 września pod kierunkiem mgr Magdaleny Wiczorek-Szmal (Muzeum Śląskie w Katowicach). Finansowane przez Agencję Budowy i Eksploatacji Autostrad. Przebadano powierzchnię 0,50 ara.

W sieci 5 sondaży odkryto 2 obiekty: jamę (3 x 1,50 m) z materiałem krzemiennym w stropie oraz koncentrację otoczków z materiałem krzemiennym, zapewne palenisko. Łącznie znaleziono 13 odłupków krzemiennych, odłupkę retuszowany, 3 łuski krzemienne, wiór krzemieny, 2 rdzenie (w tym jeden wtórnie przepalony) i 1 formę rdzeniową szczątkowo zachowaną. Odłupki, wióry i łuski nie dają możliwości jednoznacznej klasyfikacji, szczątkowe formy rdzeniowe można natomiast określić na schyłkowy paleolit. Nie można jednak wykluczyć udziału elementów mezolitycznych wśród materiału krzemiennego. Stanowisko wstępnie zakwalifikowane do ratowniczych badań przedinwestycyjnych.

Wyniki badań zostały opublikowane w „Badaniach Archeologicznych na Górnym Śląsku i Ziemiach Pogranicznych w latach 1999-2000”, Katowice 2002, s. 435-463

DZIERŻYŚLAW, st. 35,
gm. Kietrz, woj. opolskie,
AZP 102-38/146

- osada kultury magdaleńskiej

Wykopaliskowe badania ratownicze, przeprowadzone pod kierunkiem prof. dr. hab. Bolesława Gintera i dr Marty Połtowicz (Instytut Archeologii Uniwersytetu Jagiellońskiego). Finansowane przez GKZ i Instytut Archeologii Uniwersytetu Jagiellońskiego. Czwarty sezon badań.

Badania miały charakter ratowniczy ze względu na głęboką orkę oraz perspektywiczne przeznaczenie doliny, w której jest zlokalizowane stanowisko pod zbiornik retencyjny. Wykopy wykonane w 2000 r. były rozszerzeniami wykopów badanych w latach wcześniejszych. Przebadano około 50 m². Odkryto obiekt mieszkalny oraz kilkanaście tysięcy zabytków krzemiennych.

Wyniki badań zostały opublikowane w „Badaniach Archeologicznych na Górnym Śląsku i Ziemiach Pogranicznych w latach 1999-2000”, s. 64-75.

Głogów, st. 28, gm. *loco*,
woj. dolnośląskie, AZP 68-
19/37

patrz: środkowa, młodsza i późna epoka brązu

Grodzisko Dolne, st. 22,
gm. *loco*, woj. podkarpackie,
AZP 101-81/6

patrz: wczesna epoka żelaza

HENRYKÓW, st. 15,
gm. Ziębice, woj. dolnośląskie

- obozowisko z okresu górnego paleolitu

Wykopaliskowe badania archeologiczne, przeprowadzone w sierpniu pod kierunkiem dr. Tomasza Płonki i dr. Andrzeja Wiśniewskiego (Instytut Archeologii Uniwersytetu Wrocławskiego). Finansowane po części przez Katedrę Archeologii Uniwersytetu Wrocławskiego i z funduszy przyznanych przez KBN. Kolejny sezon badań. Łącznie przebadano powierzchnię 34 m².

Wyniki badań zostały opublikowane w „Śląskich Sprawozdaniach Archeologicznych”, t. XLIII, s. 25-33.

Badania będą kontynuowane.

HŁOMCZA, st. 1,
gm. Sanok, woj. podkarpackie,
AZP 112-79/80

obozowisko kultury magdaleńskiej z okresu górnego paleolitu

- osada kultury mierzanowickiej z wczesnej epoki brązu
- osada grupy tarnobrzskiej z epoki brązu i wczesnej epoki żelaza
- osada kultury przeworskiej z okresu rzymskiego (faza B2/C1)

Ratownicze badania wykopaliskowe, przeprowadzone od 10 do 14 października przez mgr Annę Muzyczuk (autorka sprawozdania) przy współpracy prof. dr. hab. P. Valde-Nowaka (Muzeum Podkarpackie w Krośnie). Dziesiąty sezon badań. Przebadano powierzchnię 27,50 m².

Stanowisko zostało odkryte w 1979 r. przez prof. dr. hab. M. Parczewskiego podczas badań powierzchniowych prowadzonych w dolinie Sanu. Zlokalizowano je na cyplu wybitnym lewobrzeżnej vistuliańskiej, nadzalewowej terasy Sanu o zakolowym przebiegu, na wys. 283 m n.p.m. Terasę od dna doliny oddziela wysoki próg erozyjny (wys. około 15 m). Teren w miejscowej tradycji nosi nazwę Mogielice. Pokrywają go gleby brunatne, wylugowane (pH 6,5), o dużej kamienistości we wschodniej i południowej części stanowiska. Badania wykopaliskowe, głównie o charakterze ratowniczym, Muzeum Okręgowe w Krośnie (od 2000 r. nosi nazwę Muzeum Podkarpackie) rozpoczęło w 1981 r. i z przerwami kontynuuje je do dziś.

Celem badań, przeprowadzonych w 2000 r. w środkowej części cypla, było rozpoznanie pozostałej części obiektu paleolitycznego oznaczonego kolejnym numerem 84, na który natrafiono w 1997 r. Na głębokości 0,50 m odsłonięto północną część jamy o piaszczysto-gliniastym zbitym wypełniku, barwy żółtawo-pomarańczowej, słabo odcinającym się od calca. Przy krawędzi północnej obiektu wystąpiły zarysy dwóch dołków posłupowych. W profilu obiekt był nieckowaty, z płaskim dnem na głębokości 0,85-0,90 m, w partii przydennej zaobserwowano ślady lekkiego warstwowania. Z wypełnika eksplorowanej części obiektu wydobyto 20 wyrobów krzemiennych, w tym 2 rdzenie, drapacz na wiórze, wiórki i odłupki oraz 2 wyroby z radiolarytu. Tym samym przebadano w całości pozostałości szalasu ludności kultury magdaleńskiej, o wymiarach: 8,80 x 3,40 m. Obiekt ten na mapie zasięgu kultury magdaleńskiej stanowi najdalej wysunięty na wschód rozpoznany archeologicznie ślad obozowiska tej ludności. W jego bezpośrednim sąsiedztwie natrafiono na pozostałości gleby kopalnej z faz Bölling i Alleröd. Podczas badań odsłonięto też zarysy trzech obiektów osadowych (nr 90-92) – niewielkich kolistych jam, z których pochodzi kilkanaście mało charakterystycznych fragmentów naczyń lepionych ręcznie z epoki brązu i okresu rzymskiego. Z warstwy humusu pozyskano ponad 200 fragmentów naczyń, 16 wyrobów z dynowskiego margla krzemionkowego i rogowca datowanych na wczesną epokę brązu, a także drobne ułamki przedmiotów żelaznych.

Stanowisko w Hłomczy w coraz większym stopniu jest niszczone przez erozję, intensywną uprawę, a przede wszystkim rozprzestrzeniającą się zabudowę wsi. Wymaga dalszych badań wykopaliskowych o charakterze ratowniczym oraz stałego nadzoru konserwatorskiego. Jego ranga i perspektywy badawcze nadal są ogromne. Obecnie to jedyny ślad obozowiska ludności kultury magdaleńskiej w południowo-wschodniej Polsce. Również osady z epoki brązu i wczesnej epoki żelaza ze śladami działalności produkcyjnej oraz osada z okresu rzymskiego należą do nielicznych rozpoznanych wykopaliskowo na terenie Podkarpacia.

Materiały i dokumentacja badań znajdują się w Muzeum Podkarpackim w Krośnie.

Wyniki badań zostały opublikowane w „Acta Archeologia Carpathica”.

Badania będą kontynuowane.